

Για την Αποτομή της κεφαλής του Τιμίου Προδρόμου.

Αρχιμανδρίτης Γεώργιος Καψάνης (†).

Δύο αντίθετες εικόνες έχουμε προσέξει στην αποψινή εορτή, που μας περιγράφει η υμνολογία της Εκκλησίας μας και το ιερό Ευαγγέλιο που διαβάσαμε (Μαρκ. 6:16-29). Από την μια μεριά ο Ηρώδης, η Ηρωδιάς, η κόρη της Ηρωδιάδος, το πονηρό εκείνο συμπόσιο, ο θρίαμβος της ανθρωπίνης κακίας και αμαρτωλότητας. Ασωτία, παράνομος γάμος, μέθη, αφοβία του Θεού, πάθη, θυμός, μίσος, εκδίκηση, έλλειψη μετανοίας. Απέναντι σ' αυτήν την εικόνα, την τόσο ζοφερή, προβάλλει η αγνή, η αγία μορφή του Βαπτιστού, του Προφήτου, του ανθρώπου του Θεού, του δικαίου ανδρός, του αγίου Ιωάννου του Προδρόμου.

Μεγάλη πράγματι η διαφορά! Στο πρόσωπο του Τιμίου Προδρόμου βλέπουμε τον άνθρωπο του Θεού, τον άνθρωπο όπως τον θέλησε ο Θεός, τον άνθρωπο της υπακοής, της αγάπης, της πίστεως, της ελπίδος στον Θεό, της τελείας αφοσιώσεως στον Κύριο, της θυσίας. Στα πρόσωπα τα άλλα, των εχθρών του Τιμίου Προδρόμου, βλέπουμε τον άνθρωπο που υποδουλώθηκε στον διάβολο, όπως έγινε λόγω της ανυπακοής του προς τον Θεό. Από την μια μεριά η υψίστη κορυφή της αγιότητας, και από την άλλη μεριά το κατώτατο βάθος της αμαρτωλότητας και της εμπαθούς καταστάσεως. Συνοψίζουν αυτές οι δύο εικόνες το δράμα της σωτηρίας του ανθρώπου, την πτώση και την αγιότητα.

Η Αγία Γραφή μας τα παρουσιάζει και τα δύο όπως είναι, χωρίς να τα αλλοιώνει, διότι και από τα δύο εμείς πρέπει να λάβουμε ωφέλεια πνευματική. Να φοβηθούμε την κατάσταση εκείνη την εμπαθή, στην οποία έφθασαν οι ταλαίπωροι αυτοί άνθρωποι, οι οποίοι έχασαν τον προορισμό τους τον ανθρώπινο, τον Θεανθρώπινο, και να προσέχουμε και εμείς. Διότι ο άνθρωπος είναι αδύνατος, είναι εμπαθής, και η αμαρτία είναι ευπερίστατη, και η ανθρώπινη φύση ευόλισθη, και χωρίς να το καταλάβει κανείς πολλές φορές αφήνοντας αφύλακτο τον εαυτό του μπορεί να κατολισθήσει στα βάραθρα της απωλείας και, αντί να γίνει κατ' εικόνα του Θεού, να γίνει κατ' εικόνα του διαβόλου.

Γι' αυτό σήμερα η Εκκλησία έχει νηστεία. Για να μας βοηθήσει, να μας επισύρει την προσοχή με την νηστεία αυτή και να μας υπενθυμίσει πού μπορεί να οδηγήσει τον άνθρωπο η ασωτία, η ανηθικότητα, η διαφθορά, η έλλειψη αγάπης και ταπεινοφροσύνης και μετανοίας. Εδώ όμως στο Άγιο Όρος, επειδή προηγείται η αγρυπνία, γίνεται οικονομία και τρώμε λαδάκι. Αλλά έξω στον κόσμο κρατούν νηστεία, επειδή δεν γίνεται αγρυπνία. Εδώ ο κόπος της αγρυπνίας αντικαθιστά την αυστηρότερη νηστεία.

* * *

Από την μια μεριά λοιπόν να φοβηθούμε την αμαρτία, να φοβηθούμε τον θυμό, να φοβηθούμε τους εμπαθείς και πονηρούς λογισμούς, οι οποίοι τίκτουν τα μεγαλύτερα κακά στον άνθρωπο. Και εννοείται βέβαια, ότι εμείς οι Μοναχοί – που είμαστε εδώ Χάριτι Θεού – ζούμε προσεκτική ζωή, δεν έχουμε τέτοιους κινδύνους, όπως έχουν οι άνθρωποι στον κόσμο. Εμείς, ναι μεν Χάριτι Θεού δεν έχουμε αυτούς τους κινδύνους, αλλά έχουμε τον πόλεμο των λογισμών, και χρειάζεται πολλή προσοχή, ώστε ούτε ο παραμικρός εμπαθής λογισμός να μη μολύνει την ψυχή μας. Διότι σ' εμάς μικρή συγκατάθεση ισοδυναμεί με μεγάλη πτώση.

Και από την άλλη μεριά πάλι προβάλλεται η μορφή του Τιμίου Προδρόμου. Και διερωτάται κανείς· πώς μέσα σ' εκείνον τον κόσμο που δεν είχε σαρκωθεί ο Θεός μπόρεσε ένας άνθρωπος να φθάσει σε τέτοια μεγάλη ύψη! Να είναι ο «μείζων εν γεννητοίς γυναικών» (Λουκ. 7:28)! Τόσο καθαρός, τόσο νηστευτής, τόσο παρθένος, τόσο φλεγόμενος από την αγάπη του Θεού, τόσο ταπεινός, τόσο πυρπολούμενος και από την αγάπη των ανθρώπων, ώστε να θέλει την σωτηρία όλων και να γίνει ο κήρυκας της μετανοίας σε όλους. Ήταν φαίνεται ο Τίμιος Πρόδρομος δεκτικός αυ-

τής της Χάριτος, είχε και τις ευχές των αγίων γονέων του, ήταν σκεύος εκλογής του Αγίου Πνεύματος και τον προόριζε ο Θεός γι' αυτό το μεγάλο έργο το οποίο είχε να επιτελέσει.

Φαίνεται όμως ότι στο βάθος της αρετής του και των πολλών χαρισμάτων του και της μεγάλης δωρεάς του Θεού που είχε, ήταν η βαθιά του ταπείνωση. Την οποία βαθιά ταπείνωση έδειξε, όταν αναγνώριζε τον Κύριο ως πρώτο, ως αρχηγό, ως Σωτήρα, και τον εαυτό του τελευταίο. Αυτό πραγματικά είναι μεγάλη ταπείνωση. Διότι είχε και ο Ιωάννης μαθητές, ήταν διδάσκαλος, είχε κόσμο που τον ακολουθούσε, αλλά δεν δίστασε να ταπεινώσει τον εαυτό του και να στέλνει ακόμα και τους μαθητές του προς τον Χριστό. Να παραιτηθεί ακόμα και από το δικαίωμα το οποίο είχε να έχει μαθητές, και να τους στέλνει στον Κύριο. Διότι έβλεπε ότι ο Κύριος είναι ο Σωτήρας και ο Λυτρωτής.

* * *

Αυτά λοιπόν ανέδειξαν τον άγιο Ιωάννη αυτή την μεγάλη μορφή, ο οποίος συνήψε τις δύο Διαθήκες, την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη. Και η Εκκλησία του Θεού τον έχει ως ένα Άγγελο εν μέσω Αυτής, ως τον κορυφαίο των Προφητών, ως τον τελευταίο και κορυφαίο των Προφητών της Παλαιάς Διαθήκης, ως τον πρώτο νυμφαγωγό προς τον Νυμφίο της Καινής Διαθήκης. Καταλήγει σ' αυτόν η Παλαιά Διαθήκη, και αυτός παίρνει την ανθρωπότητα από το χέρι και την νυμφαγωγεί προς τον Νυμφίο και Δεσπότη Χριστό. Γι' αυτό η δόξα του είναι μεγάλη, αιώνια. Γι' αυτό είναι στα αριστερά του Χριστού. Στα δεξιά είναι η Παναγία, στα αριστερά είναι ο Τίμιος Πρόδρομος. Γι' αυτό τον μνημονεύουμε σε κάθε θεία Λειτουργία, μετά την Υπεραγία Θεοτόκο. Φαίνεται το αίσθημα της Εκκλησίας. Μετά από το «Εξαιρέτως της Παναγίας αχράντου, υπερευλογημένης, ενδόξου Δεσποίνης ημών Θεοτόκου...» λέμε· «του αγίου Ιωάννου, Προφήτου, Προδρόμου και Βαπτιστού...». Μετά την Υπεραγία Θεοτόκο είναι ο Τίμιος Πρόδρομος.

Και το σπουδαίο και σημαντικό είναι ότι όχι μόνον σ' αυτόν τελειώνει η Παλαιά Διαθήκη και μ' αυτόν αρχίζει η Νέα Διαθήκη, αλλά και προΐσταται των παρθενευόντων της Καινής Διαθήκης. Διότι είναι ο πρώτος Παρθένος και Μοναχός της Εκκλησίας του Χριστού. Και φαίνεται πάλι εδώ η αξία της Παρθενίας, φαίνεται η τιμή της Παρθενίας, φαίνεται η ευλογία της Παρθενίας. Διότι εκτός του ότι και ο Κύριος Παρθένος ήταν και παρ-

θενική ζωή διήγε, αλλά και εκείνος που μας έδειξε τον Νυμφίο Χριστό· «ίδε ο αμνός του Θεού ο αίρων την αμαρτίαν του κόσμου» (Ιω. 1:29) και αυτός Παρθένος ήταν.

* * *

Λοιπόν, πατέρες, έχουμε και εμείς σήμερα την ευλογία να εορτάζουμε τον αρχηγό του μοναχικού μας τάγματος, τον Τίμιο Πρόδρομο. Και συνεπώς σήμερα θα πρέπει να του ζητήσουμε την ευλογία του και να προσευχηθεί για μας στον Κύριο. Να παρασταθούμε λίγο νοερά εκεί στις όχθες του Ιορδάνη και να ενατενίσουμε την σεμνότητά του, την πραότητά του, την αυστηρότητά του, που ήταν αποτέλεσμα της αγάπης του, την θεοειδή μορφή του. Εκείνο το ευλογημένο χέρι του που έδειξε και βάπτισε τον Κύριο, και να ζητήσουμε την ευλογία του.

Και επειδή ο Τίμιος Πρόδρομος – ως φαίνεται αυστηρός – είναι γλυκός, είναι πατρικός, θα μας ακούσει, θα μας δεχθεί, θα δεχθεί αυτή την αγάπη που του προσφέρουμε και θα μας εναγκαλισθεί, θα μας ευλογήσει και θα μας διδάξει τα «εχόμενα σωτηρίας» (Εβρ. 6:9), ώστε σ' όλη μας την ζωή να γινόμαστε ακόλουθοι και μιμητές του.

Από το βιβλίο: † Αρχιμανδρίτου Γεωργίου, Ομιλίες σε Εορτές Αγίων (των ετών 1981-1991) Β'. Έκδ. Ι.Μ. Οσίου Γρηγορίου, Άγιον Όρος 2016, σελ. 255.

Πηγή : <https://www.koinoniaorthodoxias.org/>